

DIVINÀ SUCCURRENTE GRATIA 114

B R E V I A R I U M
Hoc
E T H I C U M

Amplissimo Collegio Philosophico appro-
bante, in almâ Universitate C H R I-
STINÆ ad duram...

M O D E R A N T E

Præclarissimo & Consultissimo Viro

DN. M. MICHAEL O.
V VEXIONIO Jur. Polit. & Hist.
Profess⁹ celeberrimo, Præceptore & Pro-
motore suo promptissim⁹ parentis loco
ætatē honorando.

Pro Magisterij Philosophici Privilegijs
consequendis, Examini publico
committit

HAQUINUS LAUR. JAVE-
LINUS W. Gothm.

Ad diem 19. Aprilis loco & horis consuetis.

A B O Æ Excudebat Petrus Wald 1650.

V I R O
Venerabili & Humanissimo
DN. A B R A H A M O Q.
H E R M A J N E N Pastor i n
Kyrlioslat vigilantiss. Socero suo
ætatèm honorando.

Prudentissimo & Speciatissimo Viro
D N. L A U R E N T I O
H A Q U I N I Consuli prima-
rio Neo-forsiae æquissimo,

Eruditione & morum suavitate
cultissimis Iuvenibus

D N. J A C O B O P E T R I
C H R O N A N D R O Juris Studioſo
perassiduo,

E T
D N. E R I C O C H R I S T O P H E R I
M Y R I C I O Philosophiæ studioſo
diligentissimo,
Patriotis, benefactoribus, consanguineo
& amicis junctissimis.

Hoc
in amoris infucati signum offere.
H A Q U I N U S L. I A U E L I N U S.

Theſ. I.

Homo μηνός μ@ non incommodè
dictus, per cladem illam Edenicam, ni-
mis funestos passus paroxyīmos, quibus
ſana quodammodo occurrit *Philosophia*:
Quæ est habitus accidentaliter eundem
perficiens, cognitione veri & actione ho-
nestæ. Illud Thoretica; hoc practica
præstat. Ills intellectum perficit: rebus
necessarijs operam impendit: in contem-
platione quiescit: ignorantiam pelli.
Hæc voluntatem restaurat: res contingentes
considerat: actionem respicit: malitiam
tolli. neutra suis elogis defraudanda,
Præctica tamen majoribus, non sine ratio-
ne mactanda.

2. Cuius partem Generalem, ad virtutem actionem
informantem, ſine respectu ad hoc vel illud vitæ genus, im-
præsentiarum, brevitati iniunctæ studens, ad incudem di-
ſputationis revocare constitui.

3. Pars hæc Generalis, alias Ethica ἢ
τὸν ἢ τὸν ἄmoribus appellata. Est pru-
dentia informans hominem virtutibus,

ad consequendam felicitatem civilem.

4. Genus accuratiū loquendo est prudētia, quod de pluribus, Ethicā, politicā, jurisprudentiā &c. in casu recto prædicari potest, atq; sic totum partibus essentiale est.

5. *Subjectum* Ethices inhaesioneis seu quo, mediatum, est anima, immediatum, intellec-
tus hominis practicus, ratione finis seu a-
ctionis ita appellatus. Circa quod, appeti-
tus, cùm rationalis tūm irrationalis, virtuti
assuefaciendus; adq; honestatem redigen-
dus. Adæquatum, & totale, est homo be-
andus, quatenūs nimirum in illius actiones
rectitudo optata inducitur.

6. Efficiens causā est recta ratio, ex illâ Ethica deducta. Finis internus, est homi-
nem virtutibus informare: Externus, felici-
tas civilis, quâ impetratâ, omnis præce-
dens, & propter eam acquirendam, actio in-
stituta cessat.

7. Videre h̄ic licet specificam differen-
tiā à Theol. ex peculiari revelatione or-
tā: bonum spirituale intendente: magisq;
circa interiorem hominem & in spiritua-
libus mortuum versante.

8. Cui

8. Cui tamen non contrariatur; Quia
verum vero consonat. Theologia non con-
tra, sed supra Ethicam. Ethica Theolo-
giae famulatur. Intelligenda hæc de Ethicâ eiusq;
præceptis recte intellectis; non a. de iisdem malè applicatis
Quod si occurrant, quæ S. S. Theol: contradicere viden-
tur, vel Ethica non sunt, vel si sunt, non recte intelligun-
tur, aut malè applicantur.

9. Hanc itaq; doctrinam moralem, ex-
colant studiosi Theologiae non quidem ad
articulos fidei probandos, quorum norma
sola S. Scriptura est; Sed ut hinc virtutis na-
turam in genere, vel hujus aut illius in spe-
cie quæ definitione & divisione explicatur
habere queant; quæ cognitio, etsi non
simpliciter necessaria, secundum quid ta-
men, ut sciant quantum homo non regene-
ratus in actionibus moralibus valeat.

10. Ament studiosi iuris, cuius fontes illis aperit; qui-
bus non degustatis, feliciter in studio iuridico progreedi vix-
darur, imo omnes rationis usu gaudentes, boni ut pergant,
cum non minor sit virtus quam querere parta tueri. Ma-
lis propinanda, ut revertantur: In bivio constitutis ut
bene operari incipient. Hinc liquet, virtutibus imbuto &
imbuendo Ethicam esse utilem.

11. Quæ in ἐνθαυματολογίαις & ἀρετολογίαις
dividitur, illa est prior Ethicæ pars, de summo bono
sanctum ultimum hominis fine agens; Hæc, est po-
ste-

*pterior pars, agens de virtutibus, tanquam medijs
ad finem ducentibus. Qui ordo procedendi,
nostræ cognitioni satis congruere videtur*

12. *Mulus & variis boni acceptationibus missis. Intelleximus h. 1. tale bonum, quod in hoc mundo hominem
severa civiliter felicem denominare posst.*

13. *Eiusmodi bonum seu ultimum as-
titionum, humanarum finem dari patet.
Nam si hominis actiones ad unum aliquem
summum finem non dirigerentur, lequerer-
tur i. eas non terminari; Quod est absur-
dum. 2. Appetitum hominis tendere in
infinitum, atq; hoc modo reddi irritum &
vanum, quia nihil haberet in quo acquie-
sceret: & per consequens videretur frustrà
homini à naturâ datus, quod itidem absur-
dum. Deus enim & natura frustrà nihil
faciunt.*

14. *Consistit Summum Bonum non
in voluptate animi; illa potius eiusdem
subsequens signum: Neq; corporis; ea ho-
mini cum brutis communis. Nec in hono-
re interno quia virtuosam actionem conco-
mitatur; formalem enim rationem. S. B.
absolvere nequit: Neq; Externo, cum in-
constans sit, & ab aliorum nutu pendet;*

s. vero

S. vero B. difficulter mobile. Nec in divitijs; quæ non propter te, sed usum expectuntur: S. a B. sibi sufficiens, non quærit aliud extra se bonū tanquā sui existentiam perficiēs, cū hāc ratione nec intendatur nec remittatur. Corporis & fortunæ bona, ad Existentiā splendorem & ornatum faciunt, quibus ablatis, felicitas non tollitur; sed labefactatur, ut felix virtuosas actiones non tam facile exerere possit. Sed in virtute fundamentaliter, ejusq; continuatā actione, nō numericā; Sed specificā S. B. formaliter collocandū: Quod loco definitionis dixiſ. ſe hac vice sufficiat.

15. Inveniri potest S. B. licet non omnibus numeris absolutum; tamen inchatum & relativè summum, in specie humana: Et quoad essentiam, difficulter verò in individuis & quod existentiam. Nec enim cum perfectis pleneq; sapientibus versamur hominibus: Sed bene nobiscum agitus si aliqua virtutis species appareat c. c: in offic. rara quippe vitius ideoq; cara, quod eiusdem essentiam non minuit sed innuit.

16. Malum morale S. B. oppositum est ipsum vitium, omnisq; generis turpitudo, quæ malum culpæ audie.

17. Quod ut evitetur, & felicitas optata
obtineatur, virtutis à viro, cui maxime congruit dictæ, non
excluso sexu fæmineo, studendum: siquidem hac quidquid
ad illam facit paratur.

18. Ambiguitate, subjectæ materiæ
inspectione, sublatâ, virtus communiter de-
finitur, *Habitus electivus in mediocrita-
te consistens, definita quo ad nos sicut vir
prudens eam definierit.* Clarius tamen:
Promptitudo in homine agendi secundum honestatis nor-
mam, quæ omnibus affectibus tale iniungitur moderamen
ut tranquillus & beatissimus, qui in hoc mundo haberi po-
ter, status obtineatur. consulti, P. M. VVexionius: Disp:
Erh: 3. The. 6.

19. Generis convenientiam hujus de-
finitionis, ejusdem edocet examen: Prom-
ptitudo agendi, intelligendi recte con-
templandi & differendi promptitudinem,
supponit.

20. Virtutis causa efficiens Universa-
lis, est Deus, omnis boni fons. Particularis
interna bona indoles, sive igniculi divini-
tus homini implantati, quibus ad virtutem
fertur. Externa remotior bona & recta
institutio; Propinquior assuefactio, & ipsæ
actiones, virtutis habitum præcedentes, non
se,

sequentes, quæ inter se non quidem spe-
cie. Attamen gradu differunt & perfe-
ctio.

21. Harum actionum, doctrinæ cogi-
tio, in vita civili apprime utilis, tractationem
requiri prolixam; brevem instituti ratio,
cui obedendum.

22. Actio, alia iuvita, quæ aut vi aut
ignorantia efficitur. Unde duplex, vio-
lenta, cuius principium extrinsecum est, ita
ut nihil conferat ad actionem ejus qui cogi-
tare. E per ignorantiam, quæ proficien-
tur ab agente, quarundam circumstantias
rum singulare ignaro, culpæ & fraudis ex
perte, cognito delicto, poenitentiâ ducto.

23. Talis actio veniam meretur, si mo-
do ignorantia particularis, malæ actionis
causa fuit: Non aliud quid ignorantiam il-
lam inducens; utpote ebriositas, iracundia
vel aliud simile quid. Qui enim ebrii aut
irati quid committunt; Ignorantes quidem
illud committunt, sed non per ignorantiam.
Illorum enim in potestate erat ignorantia
illa non laborare.

24. Alia voluntaria, cuius principium

in agente, actionis circumstantias sciente, ad hanc, cum actiones ex fine & circumstan-
tiajs potissimum aestimandæ, Mixta, quâ par-
tim coacti, partim volentes, durius quicquâ
subimus: ut vel majus malum (intellige
pœnae) effugiatur, vel majus bonum conie-
quatur, refertur. Honestatis causa mole-
stiam capiens, laude, indecorum quid absq;
magnâ & honestâ mercede admittens, vi-
tuperio dignus.

25. *In voluntariâ actione, quæ à ra-
tione fit, talis instituitur processus: Intel-
lectus finem proponit, eundem voluntas
tanquam bonum appetit & intendit: Con-
sultatio diligenter ratiocinatur de medijs,
quibus commodissimè obtineatur; Quam
Electio rem decisam amplectens sequitur;
Concomitantem habens libertatem, quâ
positis omnibus ad agendum requisitis, alijs
quid agere vel non agere queamus.*

26. Materiâ ex quâ propriè dictâ, virtus,
cum sit accidens, destituta: in quâ & circa
quam, prædita. *Illa voluntas, honesta-
tem intendens: Electione & libertate, tam
quoad*

quoad objectū speciale; Quām quoad actio-
nes ipsas gaudens'. *Hac, externa, actiones*
ad rectitudinem virtutum præceptis redi-
genda: Interna, affectus, qui quatenus motus quidam
sunt appetitus sensitivi, Phytices considerationi direcētē sub-
sunt; moraliter nec boni nec mali, Sed quatenus imperio
rationis & voluntatis accommodandi in Ethica consideran-
tur, non autem ad nutum stoicorum tollendi.

27. *Forma virtutis est rectitudo &*
congruentia ad rectæ rationis normam:
sive laudabilis mediocritas, cui quando fun-
damentum Philosophus ponit rectam ratio-
nem, ipsam sine dubio, rectitudinem inclu-
dit. Medium hic non intelligendum
rei, nisi in justitia commutativa; Sed per-
sonæ sive rationis'.

28. *Fins virtutū, 3, est homo, in cuius*
commodum actiones instituuntur: ī ab-
solutè summus, gloria Dei, in suo genere,
ipsa felicitas'.

29. *Quam ut assequamur, deterrimam*
pestem vitium, virtuti contrariè & priva-
*tivè, licet diversimodè, oppositum fugia-
mus, recedens ab illā excessu & defectu,*
longius à se invicem distantibus, quam à
virtute; Cui tamen interdum magis ad-

versatur excessus interdum defectus; Quod studiosè tramitem virtutis servare volens observabit, ne incidat in scyllam cupiens vitare charybdim: Et vitium ad quod naturā magis propendit sedulò vitabit.

30. *Virtus, gradibus, in imperficiam, perfectam & Eminentem distinguuntur. Objectis, in species, quae interna vel Externa sunt: Horum intuitu, in pietatem & probitatem dispescitur.*

31. Pietas ut h. l. accipitur, inter virtutes morales numeranda. Nam ad beatitudinem civilem plurimum facit. In affectibus, qui virtutum sunt materia, amore & timore consilit. Et ad reliquos affectus castigandos misericordie conductit. Nam in forum prorsus reiicere Theologum, notitia Dei naturalis vetat.

32. *Definitur, virtus Deum religiose ritusq; colendi. Absolvitur notitiâ numinis. Cultu interno amore & timore filiali constante. Eexterno, in precatione & gratiarum actione sive publicè sive privatim institutâ, consistente.*

33. Pietati, ab omnibus coelesti benedictione frui cupientibus, sedulò colendæ, in excessu opponitur supersticio: *qua* quis nisi

mis

mis anxiâ cultus divini curâ, quidvù extra Dei mandatum comminiscitur, vel fidei articulos scrupulosè rimatur. In defectu impietas, quâ quis Deum ipsiusq; mandata verbis, factis & corde spernit.

34. Probitas, docens quomodo erga hominem se quis decenter & honestè gerere debet, varias complectitur species quarum omnium præstantissima, doctorum calculo, salutatur Justitia à jure grammaticè denominata & h. l. prout in hominum inter se societate cernitur sumpta, *Est promptitudo justè vivendi, suum cuiq; tribuendo.* Cum virtute morali, quia eiusdem est latitudo, potius per promptitudinem quam virtutem moralem definienda. Distinguunt solent Justitia universalis & virtus, quod hoc nomine veniat in se spectata, vel ad habentem relata; Illo, in exercitio & usu considerata, adeoq; ad alium directa.

35. Justitia ita generaliter accepta in universalem & particularem secatur. *Illa est obedientia erga omnes leges, omniumq; virtutum comprehensio;* Quatenus ad communem bonum ordinatur, & ad alios sese diffundunt.

36. Versatur circa jus, vel omnes virtutum

rum actiones, quæ quatenus legib⁹ mandantur, potius justæ, quam temperantes, liberales, appellantur.

37. Huic ex adverso respondet iniquitas universalis, quæ est quarumcunq;⁹ legum transgressio, totumq; vitium complectens. not: quod justitia universalis in uno possit esse individuo; bonum enim bono non contrariatur. Injustitia non potest, cum vitium multiplex sit, & vitium unum alteri contrarium.

38. *Particularis*, est virtus moralis qui suum cuq; de rebus externis communibus vel particularibus tribuitur.

39. Unde vel distributiva, quæ res communes distribuit secundum proportionem Geometricā, quæ est equalitas rationum.

40. Occupata est circa res distribuendas, utpote, pecuniam, agros publicos, prædam ab hostibus captam; labores, contributiones, aliavē onera: Non secundum personarum numerum; Sed peculiarem dignitatis respectum aliarumq; circumstantiarum.

41. Vel commutativa, quæ in contractibus, pœnarum inflictione & rerum permutatione, proportionem servat arithmeticam, quæ est æqualitas differentiarum.

42. Objectum constituunt commercia,
permutationes, contractus: voluntarij
& involuntarij.

43. Distributivæ, contrariatur in iustitia
illa, quâ nullâ habitâ ratione dignitatis, per-
sonarum & circumstantiarum, præmia &
onera irrogantur: commutativæ, quâ alteri
contrahentium nimium lucrum, alteri dam-
num datur, poenaq; vel nimis exasperatur
vel nimis retrahitur..

44. Iustitiam, intuitu Decalogi, excipit
mansuetudo; Græcis προσέργη dicta. In-
telligitur h. l. non ea quæ bestijs tribuitur:
nec iræ vacuitas; Sed virtus moralis irascen-
di appetitum componens ne ob aliam causam ci-
tius vel seriùs, diutiùs vel breviùs plus vel mi-
nus, quam par est irascamur. In Magistratu
clementia dicitur..

45. Objectum internum ira, accepta
pro turbulentio affectu compescendo;
non vitioso habitu, is enim omnino eradi-
candus. Externum, quæ iram inducunt
legitimam..

46. Non igitur irascendum, Magistratū
bus

*bis, parentibus, præceptoribus, qui ē contra
obedientiam sibi debitam præstare recusantibus licitè irascuntur... Nēc furiosis, fa-
tuis, infantibus, animalibus brutis; in his
enim judicium locum non invenit. Sed si
gloria Dei violatur, sal publica pericitatur,
injuria major & officialis infestur. Mode-
ratè irascendum ac vindicandum. Levio-
res & personales injuriæ, magno animo
contemnendæ.* Ut autem publica vindicta, sive
in hostes, quæ bellum dicitur, cūm offensivum, tūm defensivum, sive in subditos exerceatæ, quæ poena appellatur,
licita est, ne ignoscendo malis, bonis noceatur; ita Privata
ordinarie illius, Extraordinarie vero ad vitæ defensio-
nem, vim vi repellere licet: accuratè observato moderam-
ne tutelæ inculpatæ ut vera sit defensio vitæ, in incontinen-
ti fiat, & armorum paritas, vel ad minimum proportio adhi-
beatur.

47. Vitium in defectu lentitudo, quæ
nunquam, etiam cū irascendum, irasci per-
mittit. In Excessu iracundia, quæ modum
excedit in irascendo, cum tribus non me-
lioris naturæ filiabus. Excandescentiæ,
quæ aliquis subito ob levissimas causas irasci-
tur, sed facile placatur. Amarulentia, quæ
tardè irascitur aliquis, sed iram conceptam
diu retinet. Crudelitate, quæ est iracun-
dia

dia pertinax & diu continuata, quæ absq;
ultione & vindicta placari nequit.

48. Lentitudine iracundia, quia socie-
tatem plus lædit, gravioribusq; peccatis oc-
casione dat, deterior...

49. Succedit jam Fortitudo à ferendo
nomen habens, Græcis ἀριθμέα, nostratib;
Manhaftigkeit tanquam à potiori appella-
tur.. Significat hic non quemvis pericu-
lorum contemptum, nec corporis robur;
Sed virtutem moralem, à cæteris distin-
ctam, quæ modum in audendo aut metu-
endo & tolerando servare docet.

50. *Objectum internum, metus &*
fiducia, accipiuntur hic non pro extremis,
quæ fugienda, non aggredienda; sed pro
passionibus appetitus irascibilis. *Exter-*
num, res ipsæ fiduciam excitantes, ut, pax, ho-
nor, divitiæ &c. & metum incutientes, ut:
mala tristia, humanas vires non superantia,
graviora & leviora, quorum omnium
terribilissimū mors, in se spectata, præsertim
bellica, in metuendis magis spectatur forti-
tudo, ea aggrediendo ope confidentiæ, animum ad fortitudis
nie astutum præparantis, magnanimitatis in certo agitu fore

audinās considerat, confortantit: & sustinendo ut patientia,
sumptū pro diuturnā perpetuo na rērum specialiter ardus
rum ut potē, sub fortitudinem determinatē cadentium, ius
bentis ne fortis animum muret: Perseverantia, consistētis
in quodam firmitate & permanētione sustinendi ardus & dif-
ficia, quæ tamen fugere non vetat, si bonum publicum fu-
gā non retardetur aut impedietur; Sed potius promovetur,
rērum seipsum occidere negat.

q1. *Fortitudo*, in verām, quæ jam defini-
ta est: et apparentem dividi solet. illa in
publicam, qua quis in negotijs publicis, pa-
cis & belli potissimum tempore, fortiter se
gerit. Et priuata, quæ adversa in oeconomia
adeūtur & sustinentur, vel alias privatum oc-
curretia, fortiter ferūtur & decenter spernū-
tur; Haec in, i. *Politica* quæ in defensione patriæ
urgentibus legib⁹, præmio aut poenīs
exercetur. 2. *Experiensalem*, quā aliquis
propter experientiam rei militaris se iactat,
& hostiū arma temere contemnit. 3. *Ira* quā
aliquis præceps in bella ruit. 4. *Fiducia*,
quā nuda spe victoriae, pericula confiden-
ter adeuntur. 5. *Insciam*, quā aliquis peri-
culorum ignarus, adversus hostem progre-
ditur, quo cognito, fugit.

q2. *Forūndini* opponitur. Audacia,
quā nihil timemus & nūnquam nobis confi-
dimus

dimus. Et Timiditas, quā in confidendo
deficimus, & ea quæ non debebamus, metui-
mus.

53. Téperantia, à temperando, quod volupta-
tes & desideria temperet, Græc. Σ. Φρεγγία
dicitur, quasi σώζεσθαι τὴν φρεγγυησιν, quaten-
sus prudetiae hoc specialiter p̄æ alijs virtu-
tibus p̄æstat. Definitur ut h.l. accipitur:
virtus moralis, voluptates gustus & ta-
ctus ad debitam mediocritatem revo-
cans.

54. Objectū internū sunt desideria voluptatū.
Externum, ipsæ voluptates non animi; Sed
corporis, per accidens visus & auditus; Se-
cundariò olfactus; primariò, gustus & ta-
ctus, hujus tamen magis, non liberales ex
calefactione, frictione ortæ; Sed serviles
ac beluinæ, ex cibo, potu & venere perce-
ptæ. Non tām communes toti speciei,
quām propriæ & adventitiæ.

55. Excessus, intemperantia, citra
delectum, nullā habitā ratione honestatis,
quasvis voluptates immoderatè expetens

Defectus, est Stupiditas, omnes voluptates, etiam honestas, spernens.

56. Dividitur Temperantia in 1. *Fragilitatem, in cibo & potu modum gulæ præscribentem; Quæ sub se habet abstinentiam circa cibum, & sobrietatem circa potū, decentiā tenentem. illi, in excessu voracitas* opponitur, in defectu nimia cibi averratio. *Huic in excessu, bibacitas & ebriositas.* in defectu, nimia potus averratio. 2. *Castitatem docentem servare modum circa venere licitā, illicitā prorsusaversari. Excessus libidinis, falacitas, Defectus nimia veneris detestatio*

57. Liberalitas, quod libero homine digna, Græcis ἀλευθερώτης, nostratis Giffinildheet &c. appellatur. *Est virtus moralis mediocritatē in pecunijs modicis dandis & accipiendis observans.* Objectū Internum, appetitus pecuniae refrænandus. Externum, ipsa pecunia, & quicquid pecuniā æstimari potest; etiam labores, consilia &c. in his erogandis, cui, quantum, quomodo, ubi, primariò: tempesti-

vè accipiendis, secundariò consistit libe-
ralitas; ut exerceatur amplius, ejusq; fons
fluat.

58. Vitium in excessu, *Prodigalitas* mo-
dum in dando excedens: ratione quanti-
tatis, loci, temporis &c. Quæ vel simplex,
sætem in dando, vel mixta, & in dando ac-
cipiendoq; peccans, dum undecunq; potest
accipit, ut profusio procedat. Defectu
Avaritia, in nimium accipiendo vel dando,
vel in utroq; peccans; illâ lucri turpis
cupidi, istâ tenaces, hâc undecunq;
corradentes, rapientes, profundentes, abli-
gurientes, notantur..

59. Magnificentia à magnitudine sum-
ptuum dicta, cum liberalitate conjungi so-
let, à quâ gradu, non specie differt: cum
utriusq; idem sit objectum Materiale, pecu-
nia sz. & sumptus: & Formale, ut decorum
& honestas servetur circa eosdē, in liberali-
tate circa minores, in magnificentiâ majo-
res; *Quæ est virtus docens mediocrita-
tem servare in magnis sumptibus faciēdis*
Utpote in templo, Academias, palatia &c:

privatæ ædes, magnificentiam potius imitantur quam ostentant. Magnatibus propriæ hæc virtus, splendorem etiam perlonæ requirens, tribuitur. privatis egenis affectu, divitibꝫ effectu item quodammodo compete poteſt.

60. Excessus, cum magni sumptus inconsideratè in res inutiles collocantur. Defectus, Sordes, cum magnis inceptis necessarij sumptus defunt.

61. Modestia & Magnanimitas etiam gradu potius quam specie differunt, quod mox patebit. Modestiæ à modo nomen habentis, strictè sumptæ, mediocritatem parvos & mediocres honores appetendi, fruendi & fugiendi servare docentis, Objectum internum est appetitus ordinatus, honorum verorum ex virtute fluentium. Externum mediocres honores, quarrendi ex rebus honore dignis, honestis medijs, acquisiti, legitimis modis & rationibus tuendi.

62. Excessus Ambitio, quā aliquis in honoribus appetendis mediocribus modestiæ fines transit, petendo honores, sua virtu-

virtute maiores, id; in honestis medijs.
Desectus, animi demissio, qua omnem ho-
norum cupiditatem deponit. Hae, illa de-
terior.

63. Magnanimitas à magnitudine animi
nomini habens; interdum pro Heroica
fortitudine accipitur; *Hic pro virtute me-*
diocritatem servare docente in cupiditate
magnorum, Sed debitorum honorum, ne
vel immoderatè expetantur vel indecen-
ter contemnantur. Magni igitur ho-
nores, eorumq; appetitus constituunt ob-
jectum; *Hic internum, illi externum:* Item
quodvis magnum, quatenus exinde honor
aut ignominia nascitur.

64. Excessus est Superbia, quā majori-
bus honoribus quam digni sumus, nos di-
gnos judicamus. desectus Pusillanimitas;
quā honoribus nobis debit is, indignos nos
arstimamus.

65. Homiliticæ virtutes in convictu &
conversatione locum habentes, communi-
niter recensentur tres. prima est veri-
tas seu veracitas, quæ eam servat medio-

eritatem in conversatione seriâ, ne plus dicatur esse nec minus quam revera est, aut oportet. Objectum ergo est verum. Oppositum, mendacium, quod nihil aliud est quam falsa significatio cum intentione fallendi.

66. Altera, *Comitas* seu *humanitas* quæcam in seriâ conversatione servat mediocritatem, ut neminem offendat; Sed potius honestè oblectet. Objectum internum, voluptates & dolores animi, ex rebus serijs in quotidiana conversatione orti. Externum, dictorū & factorum in eadem communicatio. Excessus blanditia, vel nimium placendi studium solum. Et Adu latio, studium placendi lucri causâ. Defec tus, Morositas, ab omni honesta conversatione planè abhorrens, vel in congressibus alios semper reprehendens.

67. Tertia, *Urbanitas*, in ludis & jocis mediocritatem servans, ut ratio habeatur honestatis & decori, ac aliorum vitetur offensio. Objectum internum cupi.

cupiditas in jocando. Externum, ludi & joci. Excessus, Scurrilitas i.e. intempestivum & immoderatum studium alijs risum movendi. Defectus Rusticitas, quâ quis nec ipse jocari didicit, nec alios civiliter jocantes sine stomacho audit.

68. Imperfectæ virtutes, strictè pro dispositione & habitu inchoato acceptæ, tot sunt, quot perfectæ. Arist. autem duarum tantum mentionem facit. Continentiæ scilicet & Tolerantiæ, quæ in generaliori significatione sumptæ, reliquas, proprio carentes nomine, species complectuntur.

69. *Continentia est virtus imperfecta, quâ circa voluptates gustus & tactus mediocritas, cum quadam lucet rationis & appetitus servatur.* Extremum in Defectu raro admodum reperitur, ideoq; nomine caret proprio. in Excessu incontinentia, quâ à voluptatibus etiam inviti supermur.

70. *Toleratia, quâ in reb⁹ adversis, debita mediocritas cum quadam appetitus dolo-*

reſervatur. Excessus dici potest pertinacia in perferendis doloribus sine honestatis ratione. Defectus mollities, quā plane nullos labores honestatis gratiā perferte volūmus.

71. Virtus Heroica, ab Heroibus i. e. virtutis eminentibus, quos antiquitas Semideos statuit, nomen sortita. Heroica non appellatur, quod non nisi in paucis rarae & eminentis conditionis hominibꝫ inveniatur. Proximā excellentia alicujus virtutis non vulgaris sumpta, est divinitus collata promptitudo magnas actiones, circa cuiusvis virtutis objectum, ultrà quam vulgarē hominum conditio fert, alacriter & cum felici successu obeundi.

72. Excessus Feritas, quā omne, melioris rationis lumen suffocatur, & ad scelera quævis immanissima, homo ferus grassa, tur. Defectus ignavia dici potest, quā ad omnem virtutis impetum quis se inceptum reddic.

73. Breviarior huic finem imponet men-

mentio Amicitiae, quæ ut hic accipi-
tur, virtus dici meretur: In viris enim
bonis tantum reperitur, inq; verbo
Dēi severē mandatur. Definiri po-
test, quod sit: mutua inter homines
probos efficax & manifesta benevo-
lentia, honestatis gratiā nata. Objectū
est ipsum amabile, quod triplex, Utile,
jucundum & honestum. Unde triplex
amicitia, utilis, jucunda, honesta, illæ
imperfectæ; Hæc perfecta nuncupa-
tur: Quam hic intellectam volumus.
Defectus, Amicitia ficta, fallax perfida.
Excessus, Amicitia nimia, quæ
modum cum in benevolentia, tūm mu-
tuis in officijs excedit, & amicorum
causâ, nihil non patrare veretur.

Ita breviter naturâ virtutis, elucenti magis iuxta se posito
contrario, spectatâ. Deo Soli omnis boni fonte
gratiōse illuminanti laus honor
& gloria in perpetuas æternitates
tribuenda.

(O) 55

Præstantissimo
DN. HAQUINO LAU-
RENTII JAVELINOVV. Gotho
S. R. M. tis stipendiario, Philosophiæ
Candidato, virtutum breviarium
publicâ dissertatione pro summo in
Philosophiâ gradu, ami-
co suo.

Ponere virtutum, satagi Javeline decoræ
Picturas, specimen ponere & ingenij.
Virtutes, folijs prudens brevioribus ornas,
Ars etenim exiquo, claudere multa libro.
Entibi pro meritis, instantia præmia Honores,
Te quibus ornabunt, nostra Lycæa probè.
Sit faustus cursus, sit Honoris portio summo
Grata Deo, & Navem, dirigat ille tuam.

L.Mq;
Honoris & amoris Ergo
ÆSCHILLUS PETRÆUSD.
ut

UT stellæ lumen non fundunt nubib⁹ altis:
Sic carmen felix nō pangit nubila vena.
O Phœbi miles musis cultissime Haquine,
Orbatus patre incedo, proh! cernis ut ipſe
Me vittis vestitum atris atraq; cupresso:
Canto ergo invitat̄ carmen raucus inane.
Nam cantanda in te virtutum immensa
cupido,

Quas omnes junctim hic monstrat discursus acutus⁹,

Non horrēs undæ murmur, spinasq; roseti:
Artem nam calles doctā sub præside claro,
Quā te defendis cautum momumq; retundis⁹.

Sis sospes, felix & tollas digna Trophæa,
Quis nunc dignantur te Musæ & Enthea
virtus⁹.

Ita ex syneero animi affectu, Pietate, Eru-
ditione & humanitate ornatissimo &
præstantissimo viro, Dn. Responden-
ti. Philosophiæ candidato meritissimo;
amico suo suavissimo, trixi licet verba
gratulabundus.

L.mq; appos.

ABRAHAMUS Georgii Thauoronius
Phys. Prof.

M Oribus à teneris adeò consuecere puris,
Cunctorum minime res est postrema la-
borum.

Hujus rei testem cito te doctissime Haquine,
Hac in palestra pridem novus advena phœbi.
Sit tibi laus ingens, quod totam Ethicam arte
volutas,

Nec non Philosophæ perculta volumina gentis.
Perpetuò probitus te magnificabit in orbe,
Moribus aucta bonis & acuta scientia rerum.
Teg, magisterij titulus decorabit honestute
Westgothicæ cum sis subito hinc abiturus ad
oras,

Ut natale solum felices gustet honores,
Ut condigna tuis meritis tibi dona rependa,
Hinc precor ut liceat sublimius ire per altum;
Auspicijs domini cœliq; soliq; satig;
Floreat & valeat Jayelinus gratus amicus.

Policissimi ac eruditissimi Dn. J A V E L I N I
Philosoph. Cand. digniss. mei amici intes-
getrimi & coniunctissimi, coepit, ut precor,
felicibus ita applaudebam.

JACOBUS PACHRONANDER
W-Gothus.

Pu-

Publicat in doctos, doctam Favelli-
nus artem.,

Quæ docet affectus perdomuisse
malos,

Ne quis deflestat dextram versusve
sinistram.,

Doctè præscribit quæ via sit me-
dia.,

Huic insiste viæ, deflece à tramite
nunquam.

In qua te præstas non sine laude
virum.,

Lubens adjectit

ERICUS CHRISTOPHERI
MYRICIUS W-Gothus.